

1-1-1981

มิติใหม่ของนิสิตนักศึกษา

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

เทพหัสดิน ณ อยุธยา, วัลลภา (1981) "มิติใหม่ของนิสิตนักศึกษา," *Journal of Education Studies*: Vol. 10: Iss. 3, Article 6.

DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.10.3.6

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol10/iss3/6>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

มิติใหม่ของนิสิตนักศึกษา

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา

มิติใหม่ของนิสิตนักศึกษาในที่นี้คือ การมองนิสิตนักศึกษาในฐานะสายตาของนักการอุดมศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นการมองที่แตกต่างไปจากที่คนที่มีใช้นักการอุดมศึกษา หรือคนที่เคยศึกษาเกี่ยวกับการอุดมศึกษาจะมองที่จริงค่านิสิตนักศึกษามีความหมายเหมือนกันคือ ผู้ที่ศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา ซึ่งบางท่านอาจมีข้อเสนอน่าจะใช้คำว่านักศึกษาคำเดียวก็พอแล้ว เพราะนักศึกษาเป็นคำที่ใช้กันแพร่หลายในปัจจุบัน มีเพียง 2-3 สถาบัน จาก 14 สถาบันเท่านั้น ที่เรียกผู้เรียนระดับอุดมศึกษาว่านิสิต แต่เมื่อเปิดพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับที่มีในปัจจุบันคือ พ.ศ. 2493 แล้ว จะพบว่าไม่ปรากฏคำนักศึกษาอยู่ แต่มีคำว่า “นิสิต” ซึ่งพจนานุกรมฉบับดังกล่าวได้ให้ความหมายไว้ว่า “ศิษย์ที่เล่าเรียนอยู่ในสำนัก, ผู้อาศัย นักศึกษาในมหาวิทยาลัยก่อนได้รับปริญญา” ส่วนคำว่า ศึกษา คือ “การเล่าเรียน ผึกฝน และอบรม”¹ และนักเรียนหมายถึง “ผู้ศึกษาเล่าเรียน”² ปัจจุบันนี้เราทราบกันดีว่า เราจะไม่เรียกผู้เรียนระดับอุดมศึกษาว่านักเรียนแน่ แต่คำว่านักศึกษานั้นใช้เรียกผู้ที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยทั่วไป ส่วนนิสิต เรียกผู้ที่ศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แต่สำหรับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สมัยเมื่อมีภาคค่ำ จะเรียกผู้เรียนภาคค่ำว่านักศึกษา

เป็นที่น่าสังเกตว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรก ตั้งในปี 2458 เรียกผู้ศึกษาในสถาบันของตนว่า “นิสิต” และได้มีอาจารย์ท่านหนึ่งได้ให้ความหมายว่า “เป็นผู้นั่งแล้ว เป็นประจำ” ซึ่งหมายถึงผู้ที่มาศึกษาหาความรู้เป็นประจำ และเมื่อมหาวิทยาลัย

¹ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, หน้า 513

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 857.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 495.

ธรรมศาสตร์ เปิดเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งที่สองในปี พ.ศ. 2476 คืออีก 16 ปีต่อมานั้น ได้เรียกผู้ศึกษาในสถาบัน “นักศึกษา” ผู้เขียนจึงสันนิษฐานว่า โดยเหตุที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีลักษณะเป็นมหาวิทยาลัยเปิด คือรับจำนวนไม่จำกัด และให้ไปศึกษาเล่าเรียนเอง เมื่อถึงเวลาก็มาสอบ ในวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในหลักสูตรเอาเอง โดยที่ผู้เรียนไม่ต้องมานั่งเป็นประจำเหมือนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงเรียกผู้เรียนว่า “นักศึกษา” และจะสังเกตว่า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จึงตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2486 แต่มีการบังคับให้ผู้เรียนของตนอยู่ประจำอีกด้วย เรียกผู้เรียนว่า “นิสิต” ต่อมาภายหลังมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ก็ได้คำนึงถึงชื่อที่เคยแบ่งกันไว้แต่เดิม จึงเรียกผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษาว่า นักศึกษาทั้งสิ้น ดังนั้นเพื่อให้ครอบคลุมผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมดก็ควรเรียกว่า “นิสิตนักศึกษา” เพราะคำไทยมีหลายคำไม่น้อยที่มีลักษณะซ้อนความหมาย เช่น คำว่า “สร้างสรรค์” คำว่า สรรค์ ก็แปลว่าสร้างเหมือนกัน “นัยน์ตา” คำว่า นัยน์ ก็แปลว่าตา “เสื่อสาด” คำว่า สาด ก็แปลว่า เสื่อ ดังนั้นคำว่า “นิสิตนักศึกษา” จึงเป็นคำที่เหมาะสมที่สุดสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

ความจำเป็นในการศึกษาเรื่องนิสิตนักศึกษา

ทำไมเราจะต้องรู้จัก หรือสนใจนิสิตนักศึกษาด้วย ? เป็นคำถามที่หลายคนมักจะถาม เพราะดูเหมือนไม่เกี่ยวข้องกับอะไรกับอาจารย์ผู้สอนที่ไม่มีพื้นความรู้ทางด้านการศึกษามาก่อน แต่สำหรับคนที่อยู่ในสังคมอุดมศึกษาจะตระหนักดีว่า เมื่อไม่มีนิสิตนักศึกษา อาจารย์ในมหาวิทยาลัยก็จะไม่มีงานทำ หรือเมื่อผลิตบัณฑิตไปขาดความรู้ ขาดคุณธรรม ไม่มีใครต้องการในสังคม ก็ไม่มีใครจะจ้างบัณฑิตไปทำงาน และก็ไม่มีใครอยากจะมีสมัครเข้าสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ หากรู้ว่าเมื่อจบไปแล้วก็จะหางานทำไม่ได้

1. ความเปลี่ยนแปลงบทบาทนักศึกษา

ก่อนปี พ.ศ. 2514 ความจำเป็นที่จะศึกษาเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาแทบจะไม่มี เพราะไม่มีใครทราบว่าต้องศึกษาไปทำไม เพราะนิสิตนักศึกษามีหน้าที่เรียน อาจารย์มีหน้าที่สอน ผู้บริหารมีหน้าที่จัดการภารกิจของการอุดมศึกษา นิสิตนักศึกษาสอบตกก็เป็นเรื่องทีนิสิตนักศึกษาไม่สนใจเล่าเรียนเอง นิสิตนักศึกษาไม่เคยประท้วงที่อาจารย์ให้ตก แต่ปรากฏในระยะหลัง 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา มีเหตุการณ์หลายอย่างที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้คนทั้งหลายต้อง

ตกตะลึง อาจารย์ก็รู้สึกงงงวยตามไม่ทันในการเปลี่ยนแปลงของนิสิตนักศึกษา—เหล่านั้นที่จู่ ๆ ก็ลุกขึ้นรวมพลังกันผลจากห้องเรียนไปสู่งานระดับชาติ ทำไมนิสิตนักศึกษาจึงถูกสังคมผลักดันให้เข้าร่วมเดินขบวน ต่อต้านการปกครองที่มีใช้ระบอบประชาธิปไตยนั้น มิใช่ว่านิสิตนักศึกษาเพิ่งจะมาเริ่มสนใจเรื่องการเมือง เราจะเห็นได้ว่าเมื่อปี พ.ศ. 2500 นิสิตนักศึกษาก็เคยร่วมเดินขบวนคัดค้านการเลือกตั้งสกปรกมาแล้ว ที่นิสิตนักศึกษาสามารถรวมพลังกันได้ก็เพราะเห็นพ้องต้องกันในการที่จะช่วยธำรงรักษาความยุติธรรมให้แก่สังคม เนื่องจากธรรมชาติของนิสิตนักศึกษาก็คือคนที่บริสุทธิมองโลกในแง่ดี ต้องการสังคมที่ดี ชีวิตที่ดีสำหรับคนทุกคนในสังคม จากการรวมพลังในปีนั้น ทำให้คนหลายคนต้องมานั่งครุ่นคิดว่า พลังเงียบเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อสังคม ทำให้หลายคนเริ่มคิดว่าน่าจะแนะแนวพลังที่เหลือเพื่อนำมาใช้ในทางที่ถูกต้องเพื่อจะสรรค์สร้างสังคมให้ดีขึ้นได้

การเปลี่ยนแปลงบทบาทของนิสิตนักศึกษา จึงทำให้นักการเมืองบางกลุ่ม พยายามแทรกแซงกิจการของสถาบันอุดมศึกษาโดยใช้สถาบันอุดมศึกษาเป็นฐานของการเมือง โดยเหตุผลดังนี้

(1) ง่ายต่อการชักจูง นิสิตนักศึกษามีความบริสุทธิ์ใจ อุดมคติสูง แต่อ่อนประสบการณ์ ดังนั้นการพูดการเขียนของนักพูดนักเขียนที่มีความสามารถย่อมจะตกตา ชักจูงนิสิตนักศึกษาส่วนหนึ่งได้

(2) ลงทุนน้อย เพราะใช้สถานที่ของมหาวิทยาลัย ใช้อุปกรณ์ของมหาวิทยาลัย เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หมายชนเชื่อต่าง ๆ กระทบผลได้ง่าย เพราะเป็นศูนย์ในการติดต่อกันอยู่แล้ว

(3) ปลอดภัย ตัวนักการเมืองผู้อยู่เบื้องหลังย่อมปลอดภัย เพราะมีนิสิตนักศึกษาบังหน้าอยู่จะทำอะไรก็ไม่ต้องเสี่ยง เพราะนิสิตนักศึกษาทำอะไรผิดพลาดก็จะมีผู้ให้อภัย ถือว่ายังเป็นเด็กอยู่

(4) ได้ผลดี การกระจายความคิดทางการเมืองไปสู่ผู้สนใจแต่ประสบการณ์น้อย ทำให้ผลดีสำหรับคนมีมันสมองและมีประสบการณ์มาก

เนื่องจากพลังของนิสิตนักศึกษา หากนำมาใช้ให้ถูกทาง ย่อมเกิดประโยชน์ต่อบ้านเมืองเป็นอันมากดังกล่าวก่อนแล้ว ทำให้ผู้บริหารและอาจารย์ต้องตื่นตัว รีบอ่านข่าวสารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ตลอดจนพยายามสนใจนิสิตนักศึกษาในปัจจุบันว่า ชอบเชิญใครมาพูด ชอบอ่านหนังสือประเภทใด สนใจกิจกรรมอะไร เพื่อที่จะพูดคุยกันได้เข้าใจ รู้เรื่อง

2. ความเจริญทางศาสตร์สาขาอุดมศึกษา

การศึกษาค้นคว้าวิจัยในศาสตร์สาขาอุดมศึกษาพบว่า มหาวิทยาลัยมีอิทธิพลสำคัญที่สุดต่อชีวิตของนักศึกษา ในช่วงอายุประมาณ 17 ถึง 25 ปี ที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา 4 ปีเต็ม โดยเฉพาะช่วงระยะเวลาอายุ 17-18 ปี ยังถือว่าเป็นช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต จากวัยเด็กเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยมีส่วนที่จะช่วยพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดมีเหตุผล มีความรับผิดชอบ ตัดสินใจได้ดีมีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรม จริยธรรม นักจิตวิทยาพัฒนาการเชื่อว่าช่วงอายุ 18 ปี เป็นช่วงที่สมองคนเราจะพัฒนาไปถึงขีดสูงสุด จึงเป็นช่วงที่เหมาะสมมากที่สุดที่มหาวิทยาลัยจะพยายามจัดสิ่งแวดล้อม จัดประสบการณ์ ให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาไปถึงขีดสูงสุดเต็มความสามารถ

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา ซึ่งเป็นวิชาที่จำเป็นและบังคับสำหรับผู้เรียนสาขาการอุดมศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษา แม้จะมีจุดอ่อนหรือข้อผิดพลาดหลายประการ เนื่องจากการขาดประสบการณ์ก็ตาม แต่โดยทั่วไปแล้ว นิสิตนักศึกษาเป็นคนที่กระตือรือร้น ออกจากงาน ใจกว้าง สนใจที่จะเรียน ดังนั้นการไม่รู้จักลักษณะของนักศึกษาทำให้อาจารย์หลายคนในสถาบันอุดมศึกษาได้ฝากความอยาก رؤ้อยากเห็น และลดระดับความปรารถนาในการพัฒนาสติปัญญาของนิสิตนักศึกษาลงไปอย่างน่าเสียดาย ถ้าหากผู้สอนจะทราบวาลักษณะนิสิตนักศึกษาต้องการอยาก رؤ้อยากเห็นในสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ อยากเห็นบรรยากาศของการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากการเรียนจากการรับฟังจากอาจารย์ข้างเดียวเหมือนกับชั้นมัธยมศึกษา อาจารย์ผู้สอนคงจะต้องพิถีพิถันระวังในการเลือกรูปแบบของการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะนิสิตนักศึกษา เพื่อผลของการเรียนรู้ที่พอใจและดีกว่า

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่า มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยได้ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ในสาขาที่เรียนเป็นอย่างดีแต่ในด้านคุณธรรม จริยธรรม แล้วยังปรากฏว่า ส่วนใหญ่ผู้ที่จบจากสถาบันอุดมศึกษามีได้มีคุณธรรมแตกต่างไปจากนักเรียนมัธยมศึกษาแต่ประการใด ยังคงมีความเห็นแก่ตัว สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น โยนความผิดให้แก่ผู้อื่น ขาดความรับผิดชอบ ขาดความซื่อสัตย์ มิได้ตั้งใจทำงานเพื่อพัฒนาหน่วยงานของตนเองจะทำงานต่อเมื่อเห็นผลประโยชน์ ทำงานเพื่อคิดไปแต่เข้าไปสู่ตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้น หรือไม่ก็เป็นนักฉกฉวยโอกาส เมื่อมีโอกาสก็ใช้ความฉลาดของตนในการดึงความมีเกียรติ ลาภยศ มาสู่ตนเอง ไม่มีความคิดอยู่ในสามัญสำนึกที่จะช่วย

ใครในสังคม เขี่ยบย่ำคนอื่นเพื่อตนเอง เถ่นขึ้นมา ไม่ระมัดระวังคำพูดจะทำให้คนอื่นเสียหายหรือไม่ เหล่านี้เป็นบุคลิกภาพที่ไม่พึงประสงค์อย่างยิ่ง

สำหรับเรื่องคุณธรรมนี้ นักการอุดมศึกษาปัจจุบันได้พยายามที่จะหาทางศึกษาเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาให้มากขึ้น เพื่อที่จะหาแนวทางจัดประสบการณ์ หรือเสนอแนวการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาให้นิสิตมีลักษณะที่เป็นที่ต้องการของสังคม นักการอุดมศึกษาจะเชื่อว่า “ถึงแม้ไม่แก่จะคัดยาก” ก็คงไม่เกินความสามารถของอาจารย์และผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาจะช่วยกันคัด เพราะคนที่เก่งเชิงวิชาการ หากมีบุคลิกภาพอันไม่พึงประสงค์ย่อมจะนำความเสื่อมเสียมาสู่ตนเอง และสถาบันที่ผู้นั้นทำงานร่วมอยู่ด้วยอย่างแน่นอน

3. นิสิตนักศึกษามีความสำคัญต่อการดำเนินภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา

การสอนการวิจัยการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นส่วนสำคัญของภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษาโดยตรง ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษามากขึ้น เพราะลักษณะของนิสิตนักศึกษาย่อมแตกต่างกันไปตามสาขาวิชา หรือสถาบันที่ศึกษา มีผู้วิจัยลักษณะนักศึกษาของมหาวิทยาลัยต่างประเทศตามสาขาวิชาต่าง ๆ พบว่า

3.1 นักศึกษาสาขาอักษรศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มีลักษณะคือ ภาษาดี ค่านิยมทางสุนทรียศาสตร์สูง เหตุผลเฉียบขาด รุนแรง แต่เจ้าอารมณ์ มีบุคลิกภาพไม่แน่นอน และไม่ค่อยมีเหตุผลในด้านการเมือง เศรษฐกิจหรือทฤษฎีต่าง ๆ

3.2 นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ มีความสามารถทางด้านคำนวณสูง มีอารมณ์มั่นคงที่ชนะทางสังคมค่อนข้างไปทางอนุรักษนิยม เพราะมีระเบียบแบบแผน มีคุณค่าทางสุนทรียต่ำ แต่ความคึกทางการเมือง สังคมและเศรษฐกิจสูง

3.3 นักศึกษาสังคมศาสตร์ มักจะไม่ค่อยมีใฝ่สูง ใจค่อนข้างคับแคบ คุณค่าทางศาสนาค่อนข้างต่ำ แต่เฉียบคม เจ้าปัญญา และสนใจในการเมือง เศรษฐกิจสูง¹

การที่ทราบลักษณะบางประการของนักศึกษาทำให้การวางนโยบายและแนวทางปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษา จะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้น เพราะถ้าเราทราบว่านิสิตนักศึกษของเราค่อนข้างจะใจคับแคบ เราอาจจะไม่จัดการเรียนการสอนให้แข่งกันเป็นราย

¹ สรุปความมาจาก N.J. Entwistle "Students and their Academic Performance in Different Types of Institution," p. 59

บุคคลมากไป แต่จะจัดประสบการณ์ให้เขาได้ช่วยเหลือผู้อื่น เห็นใจผู้อื่น และร่วมกันทำงานมากขึ้น

4. ปัญหาของนิสิตนักศึกษา

นิสิตนักศึกษามีปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาส่วนตัวปัญหาการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเด็กเป็นผู้ใหญ่ ปัญหาการเปลี่ยนสถานที่เรียน ปัญหาการปรับตัวปัญหาการลงทะเบียน โดยเฉพาะนิสิตปีหนึ่งที่ซึ่งมีอายุระหว่าง 17-19 ปี กำลังเป็นวัยรุ่น มีปัญหาทางค่านิยมของตนเอง แล้วก็ยังมีปัญหาการปรับตัวอีกด้วย บางคนอาจจะไม่เคยจากบ้านอยู่กับพ่อแม่ตลอดต้องจากบ้านเป็นครั้งแรกก็มีความรู้สึกว่าวุ่น กังวลใจ อีกหลายคนไม่เคยชินกับสภาพการต้องเลือกวิชาเรียน เลือกชั่วโมงเรียน การเข้าแถวลงทะเบียน การแย่งกลุ่มวิชา ทำให้เกิดความหงุดหงิด คับข้องใจ และเบื่อหน่าย การต้องแยกกับกลุ่มเพื่อนจากมัธยมศึกษา มาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาอย่างโดดเดี่ยว ทำให้เกิดความว้าเหว่ ขาดที่พึ่งพิง เมื่อมีปัญหาที่ไม่ทราบจะไปปรึกษาใคร ทำให้ปัญหาต่างๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อการเรียนของนิสิตนักศึกษา ผู้ปกครองถือว่าการเข้ามหาวิทยาลัยคือ การที่นิสิตมีสติปัญญาสูง ได้เรียนสูง ก็ไม่กล้าว่ากล่าวตักเตือน จึงไม่สามารถเป็นที่พึ่งแก่ลูกได้ เมื่อนิสิตนักศึกษาวางตัวไม่ถูกต้อง เพราะบางสถานการณ์ก็ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ใหญ่ บางสถานการณ์ก็ว่ายังเป็นเด็ก ดังนั้นสภาพ “เด็กก็ไม่ใช่ ผู้ใหญ่ก็ไม่เชิง” ของนิสิตนักศึกษาจึงเป็นปัญหาสำหรับนิสิตนักศึกษาอย่างยิ่ง นอกจากนี้การเข้าศึกษาของนิสิตนักศึกษามีอันดับการเลือกมากไป ทำให้กว่า 60% ของนักศึกษาไม่สามารถเข้าศึกษาในสถาบันที่ตนต้องการได้ ดังนั้นเกือบทุกปีจึงมีนิสิตนักศึกษาประมาณ 10% ที่สอบเข้าได้แล้ว สอบเข้ามาใหม่อีก อันเป็นการสิ้นเปลืองในด้านการลงทุนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูงมาก

จากความสำคัญในการที่ต้องศึกษานิสิตนักศึกษา จึงทำให้การมองภาพของนิสิตนักศึกษาแตกต่างไปจากสมัยก่อน เพราะนักการอุดมศึกษาจะเห็นว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำของสังคมในอนาคต จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างกำลังคนที่มีทั้งสติปัญญา และความประพฤติ ดังนั้นบทบาทของอาจารย์จึงควรเปลี่ยนแปลงจากบทบาท “ผู้สอนหนังสือ” เป็น “ผู้สอนคน” เป็นผู้พัฒนาคนให้เป็นคนที่มีความสมบูรณ์พร้อมมากกว่า

นิสิตนักศึกษาเองก็ต้องมีความรับผิดชอบ และพร้อมที่จะฝึกตนเองให้เป็นผู้ใหญ่ โดยการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ทั้งทางด้านการเรียน สังคม กิจกรรม และภารกิจทางบ้าน นักศึกษาต้องตระหนักในความสำคัญของตนเองว่า สามารถจะมีอิทธิพลในการเมืองการปกครอง

ประเทศได้ จึงสมควรให้ใครมาชักจูงการใช้พลังอันบริสุทธิ์นั้น ควรศึกษาข้อมูลอย่างรอบคอบ หาผู้ใหญ่ที่ซื่อสัตย์ ไม่มีประวัติต่างพร้อย เป็นที่พึ่งในค้ำประสพการณ์ และควรพยายามชักจูงประสพการณ์ 4 ปี สำหรับชีวิตในรั้วอุดมศึกษาให้สมบูรณ์ที่สุด แอสติน¹ ได้กล่าวถึงงานวิจัยของเขาว่า นิสิตนักศึกษาจะพัฒนาได้ดีหากมีการติดต่อใกล้ชิดกับอาจารย์ผู้สอน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ถ้านิสิตนักศึกษาจะถือว่าประสพการณ์ต่างๆ ในมหาวิทยาลัย เป็นเครื่องหลอมหล่อทัศนคติ บุคลิกภาพ ค่านิยม ก็ควรที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของชมรม ชุมนุมฝ่าย หรืองานที่มหาวิทยาลัยจัดให้ เพราะประสพการณ์เหล่านี้ไม่อาจจะหาอ่านได้ในตำราเล่มใด แต่นิสิตจะใช้ความฉลาดในการสังเกต รับรู้ และเรียนรู้ สิ่งที่ดีงามในสังคมได้เป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. “นิสิตนักศึกษา” *การเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา* พิมพ์อักษรสำเนาเย็บเล่ม ภาควิชาอุดมศึกษา, 2523.
- สุจริต เพียรชอบ และ วรศักดิ์ เพียรชอบ. *รายงานการวิจัยสภาพการให้คำปรึกษานิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย* เล่ม 1 เล่ม 2 พิมพ์อักษรสำเนาเย็บเล่ม หน่วยพัฒนาคณาจารย์, มิถุนายน 2523.
- Feldman, Kenneth A. (editor) *College and Student : Selected Readings in the Social Psychology in Higher Education*. Pergamon Press Inc., New York, 1972.
- H.J. Butcher and Ernest Rudd, *Contemporary Problems in Higher Education : An Account of Research*. McGraw-Hill Book Company England, 1972.
- Kauffman, Joseph, F., *The Student in Higher Education*. Report of the Committee on the Student in Higher Education. The Hazen Foundation, New Haven Connecticut, 1968.

¹ Astin, Alexander W., การอภิปราย “เรื่องการบริหารมหาวิทยาลัย” ในการสัมมนาผู้บริหารมหาวิทยาลัยครั้งที่ 2 สำนักงานบริหารการศึกษา วันที่ 21 พฤษภาคม 2523.